

Vervolgfragen T.W. Schipper (SP) en V. Oldenburg (SLU) over de afhandeling van een WOB-verzoek van de heer van Oosten

De antwoorden van het college van 20 december 2013 op schriftelijke vragen van T.W. Schipper (SP) en V. Oldenburg (SLU) geven deze fracties aanleiding voor het stellen van aanvullende vragen.

1

Op de vraag (13) of "het college de beschuldigingen, waartegen het college destijds besloot een rechtsgeding door de drie medewerkers te laten voeren, ook inhoudelijk op hun gegrondheid beoordeeld" waren, was het antwoord van het college: "Nee."

Dit "nee" wordt door het college toegelicht als volgt: "Wij vonden en vinden de persoonsgerichte actie van de heer Van Oosten onnodig grievend." Met andere woorden: het college vond het niet nodig de gegrondheid van de beschuldigingen te beoordelen, kennelijk omdat het persoonsgerichte van de actie voldoende reden was voor een rechtsgeding tegen Van Oosten.

Dat de kritiek "persoonsgericht" was, komt als argument in het besluit van 16 juni 2008 niet voor. Wel dat de uitlatingen gebaseerd zouden zijn op een "onjuiste weergave van de feiten". "Kritiek is prima, zolang deze gefundeerd is", aldus het college en "In dit geval zijn de aangehaalde feiten onjuist" (argument 1.4).

Bij de 17 bijlagen behorend bij het collegebesluit van 16 juni 2008 blijkt echter geen document te zitten waarin de feiten waarop de kritiek van Van Oosten was gebaseerd, worden weerlegd en het college geeft toe de uitlatingen niet op hun gegrondheid te hebben beoordeeld.

Vraag 1: bent u het met de SP en SLU eens dat het college destijds, door het achterwege laten van een inhoudelijke beoordeling en het ten tijde van het besluit niet beschikken over relevante documenten, in redelijkheid niet kon vaststellen dat er sprake was van een "onjuiste weergave van de feiten" en "in dit geval zijn de aangehaalde feiten onjuist"?

2

Het feit dat het college de beschuldigingen, waartegen het besloot een rechtsgeding door de drie medewerkers te laten voeren, niet inhoudelijk op hun gegrondheid heeft beoordeeld en zich daar ook niet deskundig over heeft laten adviseren of voorlichten, geeft naar het oordeel van de SP en SLU blijk van onverschilligheid ten aanzien van de luchtverontreiniging in Utrecht en de gezondheidsschade die daar het gevolg van is.

De uitlatingen van Van Oosten hielden onder meer in dat de gemeente niet genoeg deed om tijdig (2005 fijnstof en 2010 NO₂) aan de normen te voldoen en de lucht schoonrekende. Inmiddels is gebleken dat in 2011 nog niet aan de fijnstofnorm werd voldaan en dat waarschijnlijk in 2015 niet aan de NO₂ norm wordt voldaan.

De gemeente heeft in de paar jaar voorafgaand aan het collegebesluit een tiental bestuursrechtelijke procedures over de luchtkwaliteit verloren (o.a. over de fly-over 24OP en de Majellaknoop). Dat had juist een reden moeten zijn om de gegrondheid van de beschuldigingen wél te beoordelen.

Op 2 april 2008, dus 14 dagen voordat het collegebesluit werd genomen, schreef de GG&GD namens het college een brief waarin stond dat er volgens berekeningen van het RIVM mogelijk elk jaar 315 Utrechters voortijdig overlijden door

luchtverontreiniging. Dat had een extra reden moeten zijn om niet zonder beoordeling en onderzoek vast te stellen dat de beschuldigingen van Van Oosten op onjuiste feiten gebaseerd waren.

Vraag 2: is het college het met de SP en SLU eens dat het, in het licht van het bovenstaande, laakbaar is dat het college destijds heeft nagelaten de gegrondheid van de beschuldigingen van Van Oosten te beoordelen?

3

Op 9 januari 2014 heeft Van Oosten de gemeenteraad en het college in kennis gesteld van de eis in reconventie van de drie medewerkers in de gerechtelijke procedure tussen Van Oosten en de medewerkers (zie bijlage). De eis houdt niet alleen in dat hij in publieke uitingen nooit meer hun naam mag noemen, maar bovendien dat hij zich niet meer mag uiten over “werkzaamheden, bezigheden, adviezen, rapporten of activiteiten” van de betreffende medewerkers.

Deze eis in reconventie betekent dat Van Oosten zich niet meer publiekelijk zou mogen uiten over luchtrapportages en monitoringsrapportages van de gemeente Utrecht, omdat die immers in veel gevallen door de betreffende medewerkers zijn of worden opgesteld, al of niet met vermelding van hun naam als auteur/opsteller. Van Oosten zou zich dan ook niet meer mogen uiten over wat de betreffende medewerkers op luchtconferenties en in bestuursrechtelijke procedures namens de gemeente naar voren brengen. Met andere woorden, de eis komt er feitelijk op neer dat hij niet alleen als burger, maar ook als rechtshulpverlener geen uitlatingen meer mag doen over het luchtkwaliteitsbeleid van de gemeente Utrecht. Het laatste komt naar ons oordeel neer op een Berufsverbot, omdat Van Oosten juist in zaken over luchtkwaliteit in Utrecht vaak als gemachtigde optreedt.

SP en SLU kennen het officiële standpunt van het college: het betreft een procedure tussen de medewerkers en Van Oosten, daar staat de gemeente buiten en wat de medewerkers eisen is hun zaak. Dat neemt echter niet weg dat de gemeente de juridische actie van de medewerkers financiert. Daar heeft de gemeente tot nu toe ruim 110.000 euro in gestoken. We hebben daarom de volgende vraag:

Vraag 3: Vindt het college dat het een juridische actie moet financieren waarin in feite wordt geëist dat Van Oosten zich in het geheel niet meer publiekelijk mag uiten over gemeentelijke luchtkwaliteitsdocumenten en over wat betreffende medewerkers publiekelijk als medewerker van de gemeente naar buiten brengen op inspraakbijeenkomsten, op conferenties en in rechtszittingen?

Bijlage

Van Oosten te verbieden om de namen van [REDACTED] in publieke uitingen te gebruiken: in columns van zijn hand, in artikelen van zijn hand, op websites, in brieven, commentaar of artikelen die hij aan de pers stuurt, en hem aldus te verbieden in welk medium op welke manier dan, ook de namen van [REDACTED] [REDACTED] nog te publiceren, en hem te verbieden publiekelijk uitlatingen in welke vorm en in welk medium dan ook te doen over werkzaamheden, bezigheden adviezen, rapporten of activiteiten van [REDACTED] zulks op straffe van verbeurte van een dwangsom van € 500,= per persoon voor iedere keer en voor iedere dag dat Van Oosten daaraan niet voldoet, met een maximum van € 50.000,= per eiser, althans daaraan zodanige dwangsommen en termijnen te verbinden als uw rechtbank in goede justitie juist zal achten, en indien Van Oosten na de datum van deze conclusie van antwoord daaraan niet heeft voldaan, de dwangsommen met terugwerkende kracht vanaf 11 december 2013, toe te wijzen; en